

จากประเด็นพุทธศาสนาเสื่อมหรือไม่เสื่อม

ถึงบาทปัทมาของสังคมไทย

.....ระพี สาคริก

ขณะที่กำลังมีข่าวระหว่างพระยันตระกับพวกค่านหนึ่ง กับกลุ่มคฤหัสถ์อีกค่านหนึ่งทั้งที่เป็นฝ่ายทางการและไม่ใช้ทางการ รวมถึงคณะสงฆ์ ยึดเยื่อติดต่อกันมานานพอสมควร เมื่อเช้าวันศุกร์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2538 ก็มีบทความเรื่อง "พุทธศาสนาไม่เสื่อม" ปรากฏออกมาในหน้า 3 ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน ซึ่งเห็นว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ควรแก่การนำมาวิเคราะห์อยู่หลายอย่าง ในชั้นแรกจึงขออนุญาตคัดลอกเอาความจากบางวรรคมาขึ้นต้นอีกครั้งหนึ่ง คือ

"เมื่อประชาชนยึดคติในบุคคลคือพระผู้ทำหน้าที่เผยแผ่ว่านั่นคือศาสนา ยึดคติในวัดวาอารามโบสถ์วิหารว่านั่นคือศาสนา ความเข้าใจในพระศาสนาก็ผิดไป เมื่อเห็นว่าพระภิกษุใดสร้างศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชนได้มาก แม้ใช้วิธีการที่อสังคัมแต่ใจพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงติเตียนว่าเป็นเคียดระจางวิชา ก็ถือเอาว่าพระภิกษุนั้นทำให้ศาสนาเจริญ..."

กับอีกวรรคหนึ่งที่กล่าวว่า "เมื่อได้พิจารณาถึงหลักการของพระพุทธศาสนาแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นหลักการสากล เป็นธรรมชาติ ดังนั้นตราบโคที่โลกนี้ยังเป็นธรรมชาติอยู่ พระพุทธศาสนาก็ยังคงดำรงอยู่กับโลกอย่างไม่วันที่จะเสื่อมถอยแต่อย่างใด แม้ว่าจะไม่มีผู้นับถือโดยตรง โดยปวารณาหลักการนั้นก็คงอยู่....."

เพียงหยิบยกเอาความตอนแรกของสองวรรคในบทความดังกล่าวมาพิจารณา หากรากฐานคนมองอิสระย่อมเห็นประเด็นที่เป็นหลักได้ชัดเจนพอสมควร คงต้องขอแสดงความชื่นชมกับความคิดของผู้เขียนบทความนี้ แม้จะไม่ปรากฏนามออกมาให้ทราบ

จากความในวรรคแรกคงเห็นได้ชัดเจนถึงคำปรารภซึ่งเคยได้ยินกันมาแล้วเป็นครั้งคราวว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง ขึ้นอยู่กับคน หากคนมีรากฐานตกอยู่ในสภาวะยึดติดกับเปลือกของสิ่งต่าง ๆ เมื่อได้พบเห็นอะไรย่อมเข้าใจว่าสิ่งซึ่งเป็นเปลือกคือตัวจริง ถ้าคนส่วนใหญ่หรือกลุ่มคนซึ่งถือนำหนักในสังคมเหนือกว่าคงเป็นเช่นนั้นอยู่ สังคมก็ย่อมกำหนดทิศทางตัวเองให้ท่วมตันยิ่งขึ้นด้วยวัตถุซึ่งเป็นสิ่งประคองหรือเป็นผลจากการก่อสร้าง แต่ต้องสูญเสียภูมิปัญญาท้องถิ่นอันควรถือไว้คือรากฐานคุณภาพชีวิตที่แท้จริงซึ่งยิ่งขึ้น อย่างไม่จำกัดว่าจะเป็นคนคฤหัสถ์หรือสงฆ์

จากความในวรรคที่สองซึ่งกล่าวว่า หลักการของพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมชาติ หรืออาจเรียกว่าหลักธรรม ถ้าจะกล่าวให้จำเพาะเจาะจงลงไปอีกก็คือ พุทธธรรม เมื่อกล่าวมาถึงจุดนี้ ในความรู้สึกส่วนตัวของผู้เขียนซึ่งไม่สันหัดในเรื่องนี้แม้เรื่องอื่น ๆ เพราะตนเองไม่ได้เรียนมาจากด้านที่เป็นตำรา จึงไม่ทราบว่าผิดหรือถูกหากเข้าใจว่า พุทธธรรมเป็นสังฆธรรม - เป็นกฎแห่งความจริงหรือกฎธรรมชาติ แต่พุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ท้องถิ่นซึ่งคนนำเข้ามาปรากฏอยู่ในความคิดความเชื่อซึ่งปรากฏรากฐานอยู่กับแต่ละท้องถิ่นอย่างมีเหตุมีผล และจากหลักการเดียวกันนี้เอง แม้ศาสนาอื่นก็น่าจะมีสภาพที่เป็นจริงบนพื้นฐานเดียวกัน

บนพื้นผิวโลกที่เราอาศัยอยู่นี้ก็มีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และเหตุปัจจัยต่าง ๆ อันมีที่มา ปรากฏหลากหลายทั้งในค่านรูปลักษณะและสภาวะ ชีวิตต่าง ๆ และสิ่งต่าง ๆ ซึ่งปรากฏขึ้นและแตกดับไปเป็นช่วง ๆ บนฐานธรรมชาติของตัวเองจึงปรากฏหลากหลายอีกทั้งมีการสืบทอดกันเป็นกระแส และแต่ละชีวิตแต่ละสิ่งล้วนมีความจริงเป็นฐานตัวเองทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อมนุษย์แต่ละคนมีการรวมตัวกันอยู่เป็นชุมชนและกระจายอยู่ในแหล่งต่าง ๆ ของโลกโดยที่ถือรากฐานท้องถิ่นอันเป็นที่มาแตกต่างกันและมีการสืบทอดกันมาจึงปรากฏมีหลายรูปลักษณะของศาสนา แต่ละศาสนาจึงมีเหตุมีผลเป็นของตัวเอง

ดังนั้นหากคนในส่วนซึ่งถือนำหนักมากกว่าของแต่ละศาสนา ให้ความสนใจศึกษา ณ จุดยืนของตนเองได้ลึกซึ้ง

ถึงแก่น ศาสนาต่าง ๆ โดยคนในแต่ละศาสนาย่อมสานความรักความเข้าใจถึงซึ่งกันและกันได้ และคงละเว้นตัวเองที่จะไปใช้อ่านาและอิทธิพลจากรูปวัตถุ เข้าทำหันทำลายกันทั้งทางตรงและทางอ้อม กระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งหลายคนกำลังวิตกกังวลว่ามีการก่อผลเสียหายอยู่ในขณะนี้ก็ย่อมได้รับการแก้ไขจากอีกด้านหนึ่งซึ่งได้รับโอกาสให้เจริญงอกงามขึ้นมาอย่างมีรากฐานที่แท้จริงเป็นธรรมชาติ เช่นกัน

ซึ่งความจริงแล้วทุกสิ่งทุกอย่างต่างก็มีให้คนเห็นได้สัมผัสได้หากรากฐานของคนมีอิสรภาพโดยที่ไม่มีด้านใดที่ด้านใดเสีย แต่รากฐานของคนหากเห็นได้ด้านเดียวเพราะยึดติดอยู่เพียงด้านนั้นย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายทั้งแก่ตนเองและแก่สังคมซึ่งบนสมมติฐาน คนท้องถิ่นแต่ละคนควรมีหน้าที่ร่วมกันสร้างสรรค์ บนรากฐานที่ยึดติดทำให้ภาพซึ่งตนเองคิดว่าสร้างสรรค์แต่เมื่อปฏิบัติลงไปแล้วกลับส่งผลทำลายอย่างลึกซึ้ง

หวนกลับมาถวิลถึงพุทธธรรมกับธรรมชาติ ซึ่งหลายคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เรียกตัวเองว่าชาวพุทธ น่าจะสามารถเห็นและเข้าใจได้ชัดแจ้งว่ามีหลักความจริงหรือพุทธธรรมเป็นพื้นฐาน หากเข้าใจถึงสังขธรรมจากคำสอนที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งเข้ามากระทบสัมผัสอยู่กับชีวิตประจำวันของมนุษย์ย่อมมีมนุษย์เป็นเหตุเป็นผล การมุ่งทำความเข้าใจธรรมชาตินั้นพื้นฐานแนวคิดของพุทธศาสนาจึงล้มเสียมิได้ที่จะให้ความสำคัญแก่ **ธรรมชาติของมนุษย์** ก่อนอื่น ซึ่งจะเข้าใจได้จริงจำเป็นต้องเรียนจาก **ความหลากหลายของเพื่อนมนุษย์** อย่างอิสระ โดยนำเอาปัญหาต่าง ๆ มาค้นหาความจริงจนถึงขั้นค้นพบในตนเองและรู้ได้จริง ทั้งนี้และทั้งนั้นย่อมช่วยให้รากฐานซึ่งเคยได้รับการปิดไว้จากอิทธิพลรูปวัตถุถูกเปิดออกกว้างยิ่งขึ้น เพื่อการเข้าถึงความจริงของเพื่อนมนุษย์ได้ทุกบุคลิกณะ ซึ่งสิ่งนี้เองควรถือเป็นการปูพื้นฐานการศึกษาพุทธธรรมอย่างสำคัญ และนำไปสู่การรู้และเข้าใจได้ทุกเรื่องซึ่งปรากฏอยู่ท่ามกลางความหลากหลาย

อนึ่ง ผู้เขียนต้องขออภัยแก่ท่านผู้รู้ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ ในการแสดงความคิดเห็นทั้ง ๆ ที่ตนเองก็ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากในวิถีทางซึ่งหลายคนให้ความเชื่อถือ แต่หากเป็นไปได้เพราะไม่รู้จริงก็คงได้รับความเมตตาอันดีว่าเป็นสิ่งมีอยู่แล้วในรากฐานความรู้ลึกของผู้เป็นชาวพุทธที่เคารพแต่ละท่าน สิ่งซึ่งขออนุญาตนำมาเขียนจึงเป็นความเข้าใจส่วนตัวเรื่อง **พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์** ซึ่งแต่ละคนรำลึกถึงและนำมากล่าวกันจนคึกคาก แม้ในวัดและในโรงเรียน

ตนเองเข้าใจว่า **พระพุทธน่าจะหมายถึงพุทธปรัชญา** ซึ่งเป็นความจริงขั้นพื้นฐานอันเป็นสิ่งสามารถเรียนรู้ได้จากธรรมชาติของมนุษย์และสรรพสิ่งต่าง ๆ อนึ่งสิ่งซึ่งพระพุทธองค์ทรงสอนไว้แม้บางครั้งฟังแล้วรู้สึกว่าง่าย แต่ความรู้ลึกดังกล่าวอาจเกิดจากการสอนในลักษณะให้ท่องจำที่ใช้ถ่ายทอดกันมาจนเป็นนิสัย ครั้นเมื่อมีผู้เก็บมาคิดวิเคราะห์ที่ลึกและนำเสนอ ทำให้หลายคนซึ่งผ่านการเรียนมาในสายท่องจำบ่นว่าลึกซึ้งจนเข้าไม่ถึง

ความซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ตอนหนึ่งว่า **ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นย่อมเห็นเรา** หรืออีกตอนหนึ่งซึ่งสะท้อนออกมาว่า **พระพุทธเจ้าไม่ได้มีเพียงองค์เดียว** หากนำมาคิดย่อมพบความหมายได้ว่า **ทรงชี้แนะไว้ไม่ให้ยึดติด แม้การยึดติดอยู่กับคัมภีร์** ทั้งนี้เพื่อหวังให้รู้จักถล่นกรองเอาสิ่งอันดีเป็นแก่นแท้ของสังขธรรมมาใช้ประโยชน์ได้อย่างผู้รู้จริง

เราจึงน่าจะรู้ว่าพระพุทธคือปรัชญาแห่งความจริง เป็นนามธรรมซึ่งแต่ละคนหากมีความเพียรพยายามในการปลดรากฐานตัวเองออกจากภาวะยึดติดสู่อิสรภาพย่อมเข้าถึงได้ แม้ความรู้ลึกอยากเข้าถึงหากเกิดขึ้นก็คือ เงื่อนไขซึ่งตนเองนำมาปักกันเพิ่มขึ้นเพราะความไม่รู้ แต่บนวิถีทางชีวิตก็ย่อมมีสิ่งอันดี เป็นสัญลักษณ์เพื่อหวังให้แต่ละคนรู้จักใช้ประโยชน์ประคองตัวเองจึงมีพระพุทธรูปไว้เป็นหลักเตือนสติ เพราะ **การพึ่งพาตนเอง** ซึ่งถือเป็นพื้นฐานความเป็นมนุษย์ก็เป็นสิ่งที่พึ่งเติบโตขึ้นมาอย่างมีเหตุผล สิ่งซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของพุทธปรัชญาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ยังมีการใช้เป็นสื่อสืบทอดคตลคมาย่อมถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นมาของชีวิตตนเองและสังคมซึ่งผู้รู้ย่อมอ่านได้ถึงข้อมูลในแต่ละช่วงของการเปลี่ยนแปลง และบุคคลผู้ซึ่งประสพการณ์ชีวิตได้สอนไว้จนถึงขั้นละวางพอสมควร

แล้วจากคำรูปวัตถุย่อมมองเห็นความจริงได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีด้านที่ปรากฏเห็นได้ด้วยกันทั้งสิ้น

ดังนั้น **คุณแห่งพระพุทธ** หากบุคคลใด เข้าถึงยอมนำไปสู่การรู้ความจริงจากทุกชีวิตและสรรพสิ่งต่าง ๆ ในทุกสภาพภายในรากฐานตนเอง และเกิดความคิดนำปฏิบัติสู่การสร้างสรรค้อย่างถึงความจริงได้ทุกเรื่อง ก็บอกระหว่างหนึ่งก็ส่งผลให้ตนเองมีความสุขในการทำงานและดำรงชีวิต เพราะปราศจากเงื่อนงำที่งำให้ยึดติดสิ่งไม่หลุดลอย

ในด้าน **พระธรรม** น่าจะหมายถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งดีศีลธรรมชาติเป็นพื้นฐาน ซึ่งเรามักนำมากล่าวกันว่า **พระธรรมคำสอน** กันจนติดปาก ในความรู้สึกส่วนตัวของผู้ ที่ย่นน่าจะแยกออกจากกันเป็นสองประเด็น เพื่อหวังวิเคราะห์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น หากยอมรับว่าพระธรรมเป็นกฎความจริงที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติอย่างไรก็ตามจากยุคสมัย และไหลลจจากกาลเวลา หากถือเป็นอมตะ ดังที่มีการนำมากล่าวกันว่า **ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย** บุคคลใด เข้าถึงจริงยอม ที่จะให้ทุกขณะที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ส่วน คำสอน น่าจะได้รับการนำมาพิจารณาว่า การปฏิบัติในรากฐานที่มีผลจะปรากฏอยู่ในตนเองอย่างมั่นคงต่อเนื่องกันมาแล้ว ย่อมสามารถสามารถรู้และเข้าถึงคำสอนอย่างถึงของจริงได้ด้วยตนเอง แต่การท่องจำคำสอนบนฐานความไม่รู้ยอมนำชีวิตไปสู่บทเรียนที่จำเป็นต้องผ่านพ้นการ เผชิญอุปสรรคหนักบ้างเบาบ้างก่อนการเข้าถึงความจริงได้ อนึ่งผู้ซึ่งศึกษาจนสามารถเข้าถึงพุทธปรัชญาแล้ว เมื่อสัมผัสพระธรรมในลักษณะที่เป็นคำสอน ย่อมถือเป็นส่วนเสริมความเชื่อมั่นให้มรากฐานมั่นคงลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปอีก

บนฐานหลักการของพระสงฆ์ น่าจะถือเป็นด้านของการนำสู่ประโยชน์สุข และหากมองจากภาพทั่วไปอาจเข้าใจว่าเป็นด้านซึ่งเน้นอยู่ที่รูปแบบ แต่จริง ๆ แล้วภายในรากฐานพระสงฆ์โดยสมมติฐาน น่าจะมีการเห็นได้ถึงภาพรวมตั้งแต่จากพระพุทธและพระธรรมรวมถึงจุดยืนของตัวเอง และตระหนักถึงความสำคัญตามลำดับเหตุผล เพื่อทำหน้าที่ของสงฆ์ได้อย่างมีรากฐานจริง

เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเกี่ยวกับความไม่เหมาะสมในการปฏิบัติตัวของสงฆ์ หากแต่ละคนผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบมองได้ถึงสังขธรรมซึ่งรองรับพุทธศาสนาจริง คงไม่ละโอกาสที่จะทบทวนไปถึงสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ในระบอบและกระบวนการอุปสมบทเพื่อให้คฤหัสถ์เข้าสู่สมณเพศ คงมาถึงขั้นซึ่งพบว่า มีการยึดติดพิธีการอย่างเกินขีดโดยที่ขาดการให้ความสำคัญแก่สิ่งซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานจริง ซึ่งจริง ๆ แล้วพิธีการก็คือด้านที่เป็นเพียงรูปแบบหรือเป็นเปลือกนอกเท่านั้น

จึงปรากฏพบว่ามีพระสงฆ์ซึ่งรากฐานจิตใจขาดคุณภาพหรือความเป็นพระมีโอกาสเข้าไปเจือปนเป็นมลพิษเพิ่มขึ้น ทำให้เป้าหมายของพุทธศาสนาซึ่งควรอนุรักษ์คนให้มั่นคงอยู่บนรากฐานแห่งพระธรรมต้องเบี่ยงเบนไปวันแล้ววันเล่า และเมื่อปัญหาปรากฏออกมามีขั้นรุนแรงก็ยังมีกรณีเห็นในชีวิตที่ทางแก้ไขด้วยกฎระเบียบซึ่งก็เป็นด้านรูปแบบหรือเป็นเพียงเปลือกนอก บนพื้นฐานปัญหาซึ่งกระจายกว้างขวางออกไปมากแล้ว จึงก่อให้เกิดสภาพร้าวฉานยิ่งขึ้นจากอีกด้านหนึ่ง

ในรากฐานการเข้าสู่สมณเพศเท่าที่เป็นมาแล้วและยังมองเห็นได้ในปัจจุบัน น่าจะเป็นส่วนใหญ่มากขึ้นที่หวังสิ่งซึ่งปรากฏอยู่นอกตัวเองหรืออีกนัยหนึ่งก็คือด้านที่เป็นรูปแบบ ไม่ว่าจะการหวังรับประโยชน์จากบุคคลอื่นในขณะที่รู้สึกว่าจะหากไม่เข้าอาจเป็นไปได้ยาก หรือหวังเพียงให้ได้ชื่อว่าเป็นปฏิบัติตนตามประเพณีนิยมแล้วตามค่านิยมของสังคมไทยโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง แม้การมุ่งสนองคุณผู้ใหญ่ซึ่งเกิดจากความรูสึกถึงพระคุณบนพื้นฐานด้านวัตถุ

จึงสรุปความคิดเรื่องนี้ไว้ขั้นหนึ่งก่อนว่า พระพุทธน่าจะหมายถึงพุทธปรัชญาซึ่งเป็นปรัชญาแห่งความจริง ส่วนพระธรรมน่าจะหมายถึงกฎธรรมชาติดังหากรู้ได้ย่อมปรากฏอยู่บนรากฐานที่อิสระ และพระสงฆ์น่าจะหมายถึงผู้ปฏิบัติซึ่งมีรากฐานมุ่งหิตทางเข้าถึงธรรมชาติดังมั่นคงเกินขีดอยู่ในตนเอง และการทำหน้าที่เผยแพร่โดยหลักพุทธธรรมก็น่าจะเน้นอยู่ที่การปฏิบัติในสิ่งซึ่งตน เชื่อว่าเป็นเหตุและผลให้ถือเป็นแบบอย่างแก่สังคม เหนือกว่าการเทศน์และการสอนด้วยปาก ซึ่งถือเป็นการจัดลำดับความสำคัญของพฤติกรรมตามกฎธรรมชาติดังชีวิตตน

จากสังขธรรมที่ปรากฏเห็นได้ในสังคมปัจจุบันก็คือ รากฐานคนส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพ ยึดคติรูปวัตถุ ยิ่งวิถีชีวิตส่งตนเองให้สูงพ้นพื้นดินยิ่งขึ้นเพียงใด ส่วนใหญ่จะยิ่งห่างจากการหยั่งรู้ได้ถึงคุณค่าพื้นดินของท้องถิ่นที่ตนเกิดและดำรงชีวิตยิ่งขึ้นเพียงนั้น ทำให้มีการถดถอยโอกาสใช้อำนาจนำเอาวัตถุจากต่างถิ่น เข้าแพร่สิทธิพลบนแผ่นดินซึ่งตนมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ไว้ เพื่อชนรุ่นหลัง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมีผลเพิ่มพูนมลพิษด้านรูปวัตถุรุนแรงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผลทำลายรากฐานจิตใจคนท้องถิ่นซึ่งถือเป็นสิ่งร้ายแรงที่สุด

หากกล่าวถึงเปลือกนอกและเนื้อในบนพื้นฐานพุทธธรรม ในเมื่อชีวิตมนุษย์ทุกคนระหว่างที่ด้านรูปวัตถุยังปรากฏย่อมมีทั้ง เนื้อในและเปลือกนอก โดยเฉพาะด้านซึ่งเป็น เนื้อในน่าจะได้แก่ เงื่อนไขที่เข้าไปแฝงอยู่ในรากฐานซึ่งเป็นเหตุปัจจัยทำให้เกิดภาวะยึดติด ดังที่เรียกกันว่า เงื่อนไขแห่งกรรม ซึ่งบนฐานด้านธรรมหากเนื้อในได้รับการชำระล้างไปหมด สิ่งที่เป็นเปลือกนอกก็ย่อมไม่มีอะไรหลงเหลืออยู่ด้วย เนื่องจาก ทั้งสองสิ่งดังกล่าวนี้มีเหตุมีผลเชื่อมโยงเป็นเนื้อเดียวกัน คงเหลืออยู่เพียงความว่างเปล่าอันควรถือว่าสมบูรณ์แล้วในตัวเองโดยแท้

ในเมื่อสังขธรรมอันถือเป็นเป้าหมายสำคัญของพุทธศาสนาเป็นสิ่งปลอดจากรูปแบบใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นบุคคลผู้เข้าถึงแล้วจึงคงเหลืออยู่เพียงความเข้าใจอันบริสุทธิ์ ซึ่งธรรมชาติได้ให้ไว้ในส่วนลึกที่สุดของรากฐานตนเองว่า - มนุษย์แต่ละคนจะพัฒนาตนเองให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่แท้จริงได้ สิ่งแรกควรรักและจริงจังในสังขจะซึ่งคนมีมาแต่กำเนิด โดยเฉพาะสังขจะอันพึงมีต่อเพื่อนมนุษย์ กับอีกด้านหนึ่งพึงมุ่งปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้จากธรรมชาติโดยถือเอาธรรมชาติของมนุษย์เป็นพื้นฐาน สานถึงธรรมชาติของสรรพสิ่งต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องกันเป็นกระบวนการอันมีเหตุและผล ซึ่งเรียกกันว่า "กรรมสนองกรรม" เป็นสิ่งเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง ผลกระทบจากแต่ละช่วงซึ่งเกิดจากการปฏิบัติโดยคนนั่นเอง ย่อมเป็นครูสอนที่ช่วยชำระล้างเงื่อนไขให้รากฐานเปิดกว้างยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

ในอีกด้านหนึ่ง ท่ามกลางสภาพซึ่งยึดติดเปลือกนอกภายในรากฐานคนของสังคมปัจจุบัน ย่อมเกิดกระแสซึ่งกำหนดทิศทางให้คือเงี่ยงเบนไปจากที่ควรมุ่งเข้าใจธรรมชาติ มาเอาจริงจังเอาจังกับการก่อสร้างในด้านรูปวัตถุและเน้นการแก้ปัญหาค่าง ๆ ด้วยกฎระเบียบซึ่งเป็นเพียงสิ่งที่คนทำขึ้นมาชัดเจนยิ่งขึ้นดังที่เห็นกันได้ไม่ว่าเรื่องใด แม้จากกลุ่มคนซึ่งมีเปลือกนอกแตกต่างหลากหลายที่เข้าไปรวมตัวกันอยู่ในด้านบน ๆ

ในเมื่อหลักธรรมชาติได้ชี้ไว้ชัดเจนว่า ทุกสิ่งซึ่งอยู่ร่วมกันย่อมมีการกระจายออกเป็นสองชั้นบนพื้นฐานเดียวกัน และหลักพุทธธรรมก็ชี้ไว้ชัดเจนว่า เมื่อมีสิ่งนี้จึงมีสิ่งนั้น ดังนั้นในกรณีปัจจุบันเราจึงพบได้ชัดเจนว่า เมื่อเกิดเรื่องขึ้นจึงมีอีกด้านหนึ่งปรากฏออกมาในลักษณะที่เน้นอยู่กับด้านรูปแบบ ทำให้มีการ โต้กันไปโต้กันมาอย่างไม่มีวันจบ และมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การใช้อำนาจรุนแรงยิ่งขึ้น แม้ในด้านเดียวกันย่อมมีความรู้สึก เสมือนเป็นพรรคพวกอยู่ในส่วนลึก

เมื่อรากฐานของทั้งสองด้านตกอยู่ในสภาพเดียวกัน ก็คงเข้าหลักซึ่งกล่าวกันว่า พอดีกันนั้นแหละ หรือที่สังขธรรมได้ชี้ไว้ว่า ใครเอาเรื่องกับคนเสียสติ คนเองก็มีส่วนเป็นเช่นนั้นด้วย

หากด้านหนึ่งเกิดขึ้นแต่อีกด้านหนึ่งคับคั่งที่ตนเองก่อน ย่อมนำไปสู่การคับคั่งทั้งสองด้านในที่สุด คงเหลืออยู่เพียงสภาพ การยอมรับความจริง ซึ่งถือเป็นฐานส่งเสริมการพัฒนาทั้งแก่ตนเองและแก่สังคม เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคตามหลักธรรมชาติที่แท้จริงของชีวิต ซึ่งจริง ๆ แล้วหมายถึง การรู้รักกันแก่กันและกัน อันถือเป็นอีกหลักหนึ่งซึ่งมีอยู่ในคำสอนอย่างครบถ้วนแล้ว อนึ่งการยอมรับความจริงซึ่งควรเกิดขึ้นจากรากฐานความรู้สึกไม่ว่าจะเกิดจากฝ่ายไหนก่อนหรือหลังย่อมทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับการปรับปรุงตนเองด้วย แต่โดยเหตุผลฝ่ายซึ่งคับคั่งได้ก่อนย่อมมีเหนือกว่า จึงเป็นฝ่ายที่ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่ง และการให้ที่ไม่ต้องมีการหยินยัตวัตถุให้กันและไม่ต้องพูดข่มขึง เกิดกระแสสร้างสรรค์อันควรถือว่าเป็นสิ่งปลอดแล้วจากเงื่อนไขทั้งหลาย

อนึ่ง การโต้แย้งเป็นสิ่งพิสูจน์ได้ว่า มีเหตุปัจจัยเป็นเงื่อนไขอย่างแน่นนอนที่สุด ไม่ว่าจะปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมแล้วหรือไม่ แม้ยังไม่เกิดหากไม่รู้สึกรู้สีกทำให้ขาดจุดเริ่มต้นในการปรับปรุงแก้ไข มีวันหนึ่งก็วันใดอาจเกิดขึ้นได้~

ไม่เร็วก็ช้า

ใคร่ขอหยิบยกเอากรณีพระยันตระที่เกิดขึ้นและยึดเยื้อบานปลายออกมานานจนทำให้เห็นภาพซึ่งน่าจะเกิดผลเสียหายค่อนข้างกว้างขวางถ้ามีมูลความจริง หากมองอย่างเป็นกลางคงโทษพระदान์เคียวไม่ได้เพราะเป็นเพียง-
ปลายเหตุเท่านั้น ในเมื่อมนุษย์มีการอยู่ร่วมกัน สมมติว่ามีใครสักคนหนึ่งแสดงพฤติกรรมดังเช่นที่บทความในหนังสือพิมพ์สยามรัฐเขียนไว้ว่า เมื่อเห็นพระภิกษุใคร่สร้างศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชนได้มาก แม้ใช้วิธีการหึงค์สมเด็จพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงคิดเคียดว่าเป็นเคียดจัญวิชา ก็ถือเอาว่าพระภิกษุนั้นทำให้ศาสนาเจริญ ผู้เขียนขออนุญาต
มองมุ่งความสำคัญว่าไปที่ประชาชน แทนการไปรุมกันเน้นอยู่กับผู้ซึ่งเข้าไปอาศัยผ้ากาสาหวัดสัตว์

โดยหลักธรรมชาติ การอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความหลากหลายย่อมมีการกระจายลักษณะและอุปนิสัยทั้งสองด้าน หากมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น ด้านที่เป็นฐานย่อมมีหน้าที่ควบคุมได้โดยไม่ก่อให้เกิดผลร้ายแก่สังคม หากเป็นพระสงฆ์ถ้าประ-
ชาชนซึ่งถือเป็นพื้นฐานรู้ได้เท่าทันทำให้ปฏิเสธความร่วมมือสนับสนุน เพียงไม่นำจิตปัจจัยไปทำบุญย่อมอยู่ไม่ได้ แม้
ไม่มีการใช้กฎระเบียบลงโทษ ก็สามารถใช้หลักธรรมที่เข้าใจชัดเจนว่า ให้อภัยและแผ่เมตตา บทเรียนซึ่งผู้ก่อกรรมได้
รับย่อมนำไปปรับเปลี่ยนวิถีทางได้ใหม่ไม่เร็วก็ช้า สรุปแล้วก็คือ เรายังคงปล่อยตัวปล่อยใจไม่เอาจริงเอาจังกับ-
การศึกษาซึ่งน่าจะช่วยให้ประชาชนมีความฉลาดและมีสิ่งจะหรืออภัยกันหนึ่งคือ หึงตนเองอยู่ด้วยเหตุและผลภายในราก
ฐานตนเอง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ผู้ใหญ่ในกลุ่มซึ่งมีระดับน้ำหนักและอำนาจเหนือกว่า มีความจริงใจต่อคน
ระดับล่างอย่างปราศจากการถือพรรคพวก เข้าสู่ตำแหน่งและอำนาจเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ธรรมชาติของบรรยากาศ
ในสังคมได้รับการแก้ไขปรับปรุงสืบสานกันไปตามเหตุและผล แม้บางคนอาจรู้สึกว่าจะช้าแต่ถ้าไม่นำกิเลสของตนเอง
เข้าไปแอบแฝงไม่ว่าอยากให้เป็นเร็ว ย่อมมองเห็นเป้าหมายที่แท้จริงอย่างเชื่อมั่นได้

หวนกลับมาสู่เหตุการณ์ปัจจุบัน เราพบภาพในกรณีที่เกิดขึ้นที่มีการต่อความยาวสาวความยืดด้วยกันทั้งสอง
ฝ่าย ฝ่ายที่ถืออำนาจก็สะท้อนถึงความล่งเลใจในการตัดสินใจ มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งได้ตัดสินใจและประกาศเป็น
ทางการออกมาแล้ว แม้ว่าจะถอยบ้างก็เพียงภาพซึ่งเป็นเพียงเปลือกหรือรายละเอียด อนึ่งโดยหลักความจริง คง
ไม่อาจถอยกลับไปสู่อีกได้ก็เพราะในด้านโลกย่อมมีธรรมเป็นฐานกำหนดไว้อย่างชัดเจน หากคิดแก้ไขก็ต้องถือ
หลักที่ว่า เราจะเริ่มต้นกันใหม่ได้อย่างไร

คำตอบจากคำถามดังกล่าวหากนำเอาหลักธรรมมาใช้จริงย่อมมองเห็นได้ นั่นคือการพิจารณาที่ตนเองและละ
จากกิเลสซึ่งมีอยู่ในรากฐานแต่ละคนลงไปให้ได้ สิ่งที่น่าปรารถนาอันถือเป็นของจริงและเป็นฐานพุทธธรรมที่แท้จริงย่อม
บังเกิดขึ้นและใช้เป็นสิ่งช่วยแก้ปัญหาได้ทุกเรื่องด้วยตัวของมันเอง หากยังคงตกอยู่ในสภาพซึ่งเป็นไปตามกระแสของ
ปัญหาซึ่งมุ่งสู่ทิศทางเก่าและเป็นพื้นฐานของสังคมแม้ปัจจุบัน ย่อมทำให้สังคมตกอยู่ในธรรมชาติที่ไม่อาจคัดท้ายให้ให้หัน
ท่วงที และหากคนส่วนใหญ่ในกลุ่มซึ่งมีน้ำหนักและอำนาจยังคงตกอยู่ในสภาพ เช่นนี้ก็ย่อมไม่อาจชี้แจงให้คนส่วนใหญ่เข้าใจ
ได้ชัดเจนแจ่มแจ้ง เนื่องจากธรรมชาติของรากฐานหลายคนในกลุ่มนี้ไม่สามารถหยั่งลงลึกซึ่งถึงเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง

อย่างไรก็ตามโดยหลักธรรมชาติของการกระจายทุกสิ่งทุกอย่าง ย่อมอยู่บนฐานที่อิสระ แม้คนที่เข้าถึงพอสมควร
แล้วย่อมมีอยู่ในทุกกลุ่มมากบ้างน้อยบ้าง แม้น้อยวันหนึ่งก็มากได้หากคนเหล่านี้ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญซึ่งกัน
และกันอย่างไม่นิ่งเฉย แม้ในคฤหัสถ์หรือสงฆ์ อย่างไรก็ตามจากนี้ไปเราคงยังพบกับภาพความสับสนซึ่งเกิดจากมลพิษ
ที่เข้าไปแฝงอยู่ในรากฐานจิตใจแม้ผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว

พุทธธรรมหากเข้าถึงได้จริง ย่อมตระหนักได้ถึงความสุขอันเกิดจากรากฐานจิตใจที่เบิกกว้างไม่ว่าฝ่ายไหนใน
ขณะที่สังคมปัจจุบันยังคงตกอยู่ในสภาพเป็นฝักเป็นฝ่าย และหากปฏิบัติได้จริงสภาพความเป็นฝักเป็นฝ่ายก็คงค่อย ๆ ลด
ลงอย่างเป็นธรรมชาติ อนึ่งการปฏิบัติในสิ่งซึ่งมีสิ่งจะอยู่ในรากฐานตนเองอย่างมั่นคง โดยไม่ทวนใจหรืออหิวาต์
และอามิสทั้งหลาย ไม่วิ่งไปเกาะแข่งเกาะหาใครเพื่อหวังเอาดีเอาเด่นในกาลข้างหน้า และไม่เน้นเอาจริงเอาจัง

อยู่กับเรื่องของคนอื่นจนเกินเหตุผล ทำให้คนทั่วไปในระคับพื้นฐานต้องเลื่อมระอาและสิ้นหวังยิ่งขึ้น โดยที่ทำให้ตัวเองต้องย่อหย่อนต่อการถือการปฏิบัติในสิ่งซึ่งโดยหลักธรรมควรมีอยู่ในรากฐานความเป็นคนที่แท้จริง

อนึ่ง การเน้นทิศทางเอาเรื่องกับคนอื่นซึ่งเห็นได้ชัดเจนในขณะนี้เป็นสิ่งเกิดจากความเชื่อที่ว่าคือวิถีทางนำสู่การสร้างสรรค์ แต่จริง ๆ แล้วบุคคลผู้มีส่วนเอาใจใส่และปลอดจากเงื่อนไขยึดติดในรากฐานตนเองพอสมควร ย่อมเห็นได้ว่าเป็นเพียงภาพลวงตาซึ่งเกิดจากกิเลสที่เข้าไปครอบงำไว้หนา หากมุ่งปฏิบัติไปย่อมมีผลทำลายอนาคตของสังคมให้ต้องเผชิญกับปัญหาหนักมากยิ่งขึ้นในระยะยาว

อนึ่งถ้ามองได้ลึกซึ่งถึงความจริงซึ่งแฝงอยู่ในรากฐานปัญหาที่ย่อมพบว่า สภาพสังคมปัจจุบันมาถึงขั้นที่สะท้อนให้เห็นภาพชัดเจนว่ากำลังทำลายตัวเอง-ไม่ว่า เรื่องใดแม้ในเรื่องคฤหัสถ์และสงฆ์ซึ่งมีคนรวมกันอยู่อย่างหลากหลาย หากเน้นมองในด้านสงฆ์ซึ่งทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะโดยตรงโดยสมมติฐานน่าจะมียุทธศาสตร์ที่ลึกซึ้งกว่า ดังนั้นเมื่อเกิดเป็นเรื่องเป็นราวขึ้น คนทั้งหลายซึ่งตกอยู่ในสภาพยึดติดเปลือกนอกก็ย่อมมองว่าเสียหายหนัก แต่หากมองอีกด้านหนึ่งได้น่าจะเห็นว่า เพราะสูญเสียสิ่งซึ่งช่วยให้เห็นภาพของปัญหาได้ใกล้ชิดรากฐานจริงยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสานถึงภาพรวมซึ่งสานเอารูปแบบที่หลากหลายให้ถึงซึ่งกันและกันเป็นหนึ่งเดียวได้

จากภาพซึ่งเป็นหนึ่งเดียวที่เห็นคงกล่าวได้ว่า โดยสังขรณ์แล้วไม่ว่าที่ไหนมีคนที่ย่อมมีโอกาสพบภาพปัญหาเดียวกันแม้จะหลากหลายด้วยควมมากความน้อยกว่ากันบ้าง แต่ส่วนที่ยังน้อยอยู่หากปล่อยให้ภาพรวมเป็นไปเช่นนี้แต่ละวันที่ผ่านพ้นไปก็ย่อมเป็นโอกาสให้มากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยตัวของมันเอง

เรื่องซึ่งเกิดขึ้นในแวควงสงฆ์หากมองเห็นว่าเป็นปัญหาซึ่งแก้กันที่ปลายเหตุ หากเป็นจริงก็คงโทษฝ่ายซึ่งมองจากภาพตรงด้านเดียวไม่ได้ และน่าจะถือเป็นสิ่งเตือนสติให้หันมามองที่คฤหัสถ์อีกทางหนึ่ง ซึ่งเชื่อว่าใช้จะไม่มียุทธศาสตร์ในลักษณะเดียวกัน แต่การที่คนทั่วไปในสังคมจำนวนมากอาจมองไม่ถึงแม้การใช้ชีวิตเดียวจรตามวิชาเป็นเครื่องมือเปิด-ทางให้ตัวเองเข้าสู่ระบบอำนาจก็ใช้ เป็นเครื่องมือใต้อำนาจสูงยิ่งขั้นก็ดี กับอีกด้านหนึ่งซึ่งมีระดับล่างเข้าไปรวมกันเป็นพวกเพื่อยอมเป็นฐานให้ก็ดี หากมองสู่อีกด้านหนึ่งย่อมพบกับภาพของความคดเคี้ยวโดยนำเอาเปลือกมาอ้างว่าจะต้องอยู่ให้ครบกำหนดตามกฎระเบียบ อีกทั้งมองเห็นภาพพฤติกรรมซึ่งสื่อแสดงถึงความพยายามสร้างเงื่อนไขโดยใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือเพื่อหวังให้เป็นไปตามความต้องการของตนและพรรคพวก

เราจึงเชื่อว่าหากถึงจุดเกิดเรื่องก็คงพบกับภาพเช่นเดียวกันกับสิ่งซึ่งเห็นได้ในปัจจุบันจากด้านสงฆ์ ซึ่งด้านหนึ่งก็จะมีพรรคคดเคี้ยวต่อไป กับอีกด้านหนึ่งก็จะนำเอากฎระเบียบมาอ้างโดยที่ต่างก็มีช่องโหว่ด้วยกันทั้งสองฝ่ายเพราะกฎระเบียบจะส่งผลเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับเจตนาธรรมของผู้ออก- ผู้นำใช้ กับผู้รับผลซึ่งในสภาพที่เป็นจริงยังคงยืนกันอยู่คนละด้าน และสิ่งซึ่งน่าจับตามองก่อนอื่นก็คือด้านหนึ่งกล่าวว่าเป็นประชาธิปไตยแล้วเพราะตนเองและพรรคพวกเพราะตนเองมาจากการเลือกตั้งซึ่งได้ยื่นการอ้างตนเองในลักษณะนี้มาแล้วเสมอ ๆ กับอีกฝ่ายหนึ่งก็อ้างว่าทำลงไปเพราะต้องการความเป็นประชาธิปไตยเช่นกัน ดังนั้นอะไรจะเกิดขึ้นแก่บ้านเมืองต่อไป หากใครมีสายตามองการณ์ไกล และมองโดยใช้หลักพุทธธรรมเป็นฐานได้อย่างเด่นชัด ก็คงมองเห็นคำตอบล่วงหน้าได้ชัดเจนพอสมควรแล้ว

แง่คิดข้อเขียนในวรรคสุดท้ายนี้ไม่ได้หมายความว่าความถึงคนกลุ่มไหนแม้ในกลุ่มซึ่งดำรงตำแหน่งและถืออำนาจอยู่ในปัจจุบัน แต่มองถึงทิศทางของกระแสเงื่อนไขซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่อนาคต และเรื่องที่เขียนขึ้นนี้ไม่ว่าเกี่ยวกับสงฆ์หรือคฤหัสถ์ เกิดขึ้นจากความรู้สึกของบุคคลหนึ่งซึ่งยังคงเป็นคนเคียดเคืองธรรมคา ๆ หากใช้เป็นผู้รู้หรือเก่งกาจอะไรไม่ ไม่ว่าใครจะว่าเก่งหรือไม่เก่ง จริง ๆ แล้วก็คือคนหนึ่งซึ่งยืนอยู่ท่ามกลางความหลากหลายของการกระจายลักษณะของแต่ละชีวิตที่เกิมาซึ่งจะลอกเลียนแบบกันไม่ได้เท่านั้น .

สยามรัฐ

สถาปนา พุทธศักราช ๒๔๘๓

นิคมคณะ นิคมทหาร

ปกคณะ ปกทหาร

พุทธศาสนาไม่เสื่อม

①

ท่ามกลางกระแสอันเชี่ยวกรากของข่าวการพิสูจน์-
อธิกรณ์พระวินัย อมโร กำลังสร้างความสับสนและ
สงสัยแก่ประชาชนไทยที่วราชอาณาจักร ทั้งที่เป็น
พุทธศาสนิกชนและชาวไทยที่นับถือศาสนาต่าง ๆ
ซึ่งส่วนใหญ่มักจะกล่าวถึง ความเสื่อมของศาสนา-
พุทธ ทั้งนี้เพราะความผิดพลาดในการนับถือพระพุทธ-
ศาสนาที่สืบทอดกันมานับพันปี ด้วยการเผยแพร่พุทธ-
ศาสนาที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของสมเด็จพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า องค์บรมศาสดานั้นเอง คือความยึดติดใน
ตัวบุคคล และวัตถุกันเป็นส่วนใหญ่ การหลงผิดว่า
การทำทาน คือการ ทำบุญ แม้การยกย่องพระภิกษุตาม
วิธีการของทางราชการ แทนที่จะยึดเอาผลงานการ-

เป็นการทำบุญ ตามความหมายแห่งพระพุทธศาสนา
ที่เป็นหลักใหญ่และสำคัญ เพราะหลักการสำคัญของ
พระพุทธศาสนานั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทรงให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดถึงกับเรียกว่า หัวใจ-
พระศาสนา ก็คือ การให้ละความชั่ว ปฏิบัติแต่ความดี
และทำใจให้บริสุทธิ์ ให้มีความละเอียดรอบาป และที่
สำคัญพระบรมศาสดาทรงให้ยึด พระธรรมเป็นศาสนา
ไม่ใช่พระพุทเจ้า หรือพระสงฆ์เจ้า ซึ่งเป็นเพียงองค์-
ประกอบ แม้การบูชาที่ทรงเน้นให้บูชาด้วยการปฏิบัติ
ตามธรรมะ ไม่ใช่บูชาด้วยวัตถุใด ๆ ทั้งสิ้น

เมื่อได้พิจารณาถึง หลักการ ของพระพุทธศาสนา
แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็น หลักการสากล เป็นธรรมชาติ
ดังนั้น ตราใบใดที่โลกนี้ยังเป็นธรรมชาติอยู่ พระพุทธ-
ศาสนาก็จะดำรงคงอยู่กับโลกอย่างไม่มีวันที่จะเสื่อม
ถอยแต่อย่างใด แม้ว่าจะไม่มีผู้นับถือโดยตรง โดยปวารณา
หลักการนั้นก็คงอยู่ เพราะว่าถ้าคนมีความลดละความ
ชั่ว คนปฏิบัติแต่ความดีไม่เบียดเบียนกัน คนมุ่งแต่ทำ
ใจให้บริสุทธิ์ด้วยการสงบสำรวมในศีล พิจารณาเห็น
อนิจจังความไม่คงที่ ไม่เที่ยงแท้ถาวร พิจารณาเห็นความ
มี-ความเป็น ความอยากมี-อยากเป็น หรืออยากไม่มี-
อยากไม่มี เหล่านี้คือความทุกข์ทั้งสิ้น และยังพิจารณา
ให้ทะลุไปถึงว่า ในโลกนี้เป็นอนัตตา คือความไม่มี
อะไรเลย ที่มีที่ก็เป็นคยี่ก็คไปไม่ว่าสิ่งใดก็ตาม

เผยแผ่พระศาสนาโดยประเมินความรู้ความเข้าใจใน
หลักคำสั่งสอนไปปฏิบัติ กลับไปวัดจากการก่อสร้าง
วัตถุเป็นปริมาณเป็นต้น

เมื่อประชาชนยึดติดในบุคคล คือพระผู้ทำหน้าที่
เผยแผ่ว่านั้นคือศาสนา ยึดติดในวัดวาอาราม โบสถ์
วิหาร ว่านั่นคือศาสนา ความเข้าใจในพระศาสนา
ผิดไป เมื่อเห็นว่าพระภิกษุใดสร้างศรัทธาให้เกิดแก่
ประชาชนได้มากแม้ใช้วิธีการที่องค์สมเด็จพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าทรงติเตียนว่าเป็น เคียดจางาน วิชา ก็ถือเอา
ว่าพระภิกษุนั้นทำให้ศาสนาเจริญ มีคนทำบุญมาก
เห็นโบสถ์ วิหาร หอระฆัง กุฏิ สร้างขึ้นได้อย่างสวยงาม
ดั่งวิมานก็ทักท้อเอาว่า นั่นพระพุทศาสนาเจริญ ตรง
กันข้ามเมื่อพบว่าพระภิกษุรูปใดประพฤดิเสื่อมเสีย-
ย่อหย่อนในพระธรรมวินัย ยิ่งในยุคการข่าวโลกาภิวัตน์
ก็ตกอกตกใจกันว่าพระศาสนาเสื่อมแล้ว หรือพระ-
ภิกษุรูปใดที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ไม่สะสมไม่สร้างวัตถุ
ก็บ่งว่าวัดนั้น เจ้าอาวาสรูปนั้นทำให้พระศาสนาเสื่อม
เพราะไม่มีการก่อสร้าง

พุทธศาสนิกชนทั่วไปถูกอบรมสั่งสอน ซึ่งนำ
จะใช้คำว่า มอมเมา ก็ได้ให้จดจำ การทำทาน โดยหมาย-
ความว่า นั่นคือ การทำบุญ ซึ่งก็ไม่ได้ผิดมากนักเพราะ
การทำทาน ก็เป็นส่วนหนึ่งของการทำบุญ แต่ไม่ใช่

③ ไปเป็นธาตุเดิมของโลกธาตุอีก ดังนี้เป็นต้น ซึ่งเป็น
วิทยาศาสตร์ เป็นสังขธรรม หลักการดังกล่าวนี้คือ
พระพุทธศาสนา ฉะนั้นไม่ว่าโลกจะคงอยู่ไปอีกกี่กัป
ก็กลับความจริงเท่านั้นก็ยังคงอยู่มีอาจเปลี่ยนแปลง
ได้ จึงว่า พระพุทธศาสนาไม่มีวันเสื่อม เพราะไม่ใช่
บุคคลหรือวัตถุแต่เป็นธรรมชาติ

ความสับสน และ สงสัย ของประชาชนตรงนี้ก็
คือ สับสนว่า อะไรคือพุทธศาสนา และสงสัยว่าการ-
ดูแลกำกับบุคคลที่เรียกว่า ภิกษุ นั้นกระทำได้เพียงใด
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ มหาเถรสมาคม ไปถึงกรมการ-
ศาสนา ซึ่งเป็นหน่วยงานทางศาสนจักร และอาณาจักร
จำเป็นต้องรู้หลักการของพระพุทธศาสนาให้โดดเด่น
ขึ้นเพื่อมิให้สับสน และจะต้องแสดงหลักการในการ
กำกับดูแลบุคลากรทางศาสนาให้ชัดเจน หายสงสัย
โดยด่วน ในการที่จะสลายความสับสน และ สงสัย-
ดังกล่าวเพื่อศรัทธาจะได้ไม่มัวหมองต่อพระพุทธศาสนา
โดยเฉพาะสำหรับประชาชนในระดับที่ยังไม่เข้าใจใน
แก่นแท้ของหลักพระพุทธศาสนา ส่วนประชาชนที่
เข้าใจแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ซึ่งควรจะได้แก่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมการ-
ศาสนา และสื่อมวลชนทั้งหลาย ก็ควรที่จะได้เร่ง-
เผยแผ่ แก่นของพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง โดยมีต้อง

④

กันอยู่หน้า 24 กุมภาพันธ์ 2538